

Mensen met licht verstandelijke beperking met moeilijk verstaanbaar gedrag (K0066)

Servicedocument – Afnamevorm: Praktijkexamen

Uitgever: Exalo Media
Versie: 2026-03

Auteursrechtwaarschuwing

© Exalo Media. Alle rechten voorbehouden.

Dit document bevat inhoud die beschermd wordt door het auteursrecht. Exalo Media bezit het auteursrecht op de tekst, afbeeldingen, grafieken, en andere inhoud die in dit document worden weergegeven, tenzij anders aangegeven.

Niets in dit document mag worden verveelvoudigd, verspreid, overgedragen, tentoongesteld, gereproduceerd, of op enige andere wijze gebruikt worden zonder de uitdrukkelijke schriftelijke toestemming van Exalo Media. Het is strikt verboden om de inhoud van dit document te wijzigen, aan te passen of te vertalen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Exalo Media.

Exalo Media behoudt zich het recht voor om juridische stappen te ondernemen tegen personen of entiteiten die inbreuk maken op het auteursrecht van dit document.

Voor toestemming om de inhoud van dit document te gebruiken, neem contact op met:

Exalo Media
info@exalo.nl
<https://exalo.nl>

Examenmatrijs D1-K1

D1-K1: Begeleiden van (SG)LVB-cliënten in de gehandicaptenzorg	
Complexiteit:	De beginnend beroepsbeoefenaar werkt regelmatig alleen in complexe situaties en moet kunnen inspelen op wisselende en onverwachte omstandigheden. Zij beschikt over specialistische kennis en vaardigheden om (SG)LVB-cliënten op deskundige wijze zorg en ondersteuning te kunnen bieden. Haar werkzaamheden kunnen wisselen van aard en ze moet haar handelen dan ook snel kunnen aanpassen en zo nodig doelgericht veranderingen in de begeleiding van (SG)LVB-cliënten kunnen doorvoeren. Ze beschikt over specialistische kennis en vaardigheden om in complexe (probleem)situaties creatief oplossingen te bedenken en verantwoorde keuzes te maken. * Waar zij staat wordt ook hij bedoeld. ** Ondersteunen is een breed begrip waarmee zowel begeleiden, motiveren, coachen, enthousiasmeren, activeren, sturen, ondersteunen als zorg overnemen wordt bedoeld.
Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid:	De beginnend beroepsbeoefenaar werkt solistisch of in teamverband. Zij is verantwoordelijk voor haar eigen werkzaamheden. Ze handelt zelfstandig, lost knelpunten met betrekking tot de begeleiding en/of behandeling creatief op en zo nodig bespreekt ze knelpunten en oplossingen met het multidisciplinaire team of een leidinggevende. Ze overlegt en stemt af met de (SG)LVB-cliënt, het sociaal netwerk en professionals en/of instanties om complexe en ongewenste situaties te voorkomen of op te lossen. Wanneer nodig consulteert zij deskundigen en/of schakelt ze deskundigen in.
Examenvorm:	Praktijkexamen Het praktijkexamen is een afsluitende toets waarbij de kandidaat in een realistische werkomgeving aantoont de vereiste kennis, vaardigheden en professionele houding te beheersen. De beoordeling vindt plaats aan de hand van vooraf vastgestelde criteria en richt zich op zowel het proces als het eindresultaat.

Werkproces: D1-K1-W1			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Omgaan met moeilijk verstaanbaar gedrag en crisissituaties bij (SG)LVB-cliënten	De beginnend beroepsbeoefenaar leeft zich in in de belevingswereld van (SG)LVB-cliënten, inschat gedragingen, speelt in op groepsdynamiek en bewaakt veiligheid. Ze signaleert crisissituaties, handelt kalmerend en roept hulp in. Bij gedragveranderingen registreert, analyseert en bespreekt ze deze, stimuleert positieve contacten, begeleidt bij spanningen en geeft social vaardigheidstrainingen.	De beginnend beroepsbeoefenaar speelt adequaat in op de gesteldheid en het gedrag van (SG)LVB-cliënten, volgt organisatiegerichte richtlijnen bij moeilijk verstaanbaar gedrag of crisissituaties, bestudeert gedrag vanuit diverse invalshoeken, bedenkt haalbare oplossingen voor gedragsverandering, vergroot de weerbaarheid en sociale vaardigheden van de cliënt, handelt binnen haar bevoegdheden bij problemen en behartigt effectief de belangen van de cliënt.	De beginnend beroepsbeoefenaar heeft moeilijk verstaanbaar gedrag bij de (SG)LVB-cliënt(en) of een crisissituatie op professionele wijze aangepakt.

Werkproces: D1-K1-W2			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Begeleiden van de (SG)LVB-cliënt bij het verbeteren van gedrag en/of consolideren van gedragsverandering	De beginnend beroepsbeoefenaar beoordeelt de mogelijkheden en beperkingen van de (SG)LVB-cliënt, vertaalt doelen naar activiteiten, bespreekt deze, biedt herhaalactiviteiten, past begeleiding aan, stimuleert positieve patronen, observeert effectiviteit, stemt af op het niveau en bespreekt voortgang met collega's.	De beginnend beroepsbeoefenaar houdt rekening met de wensen en mogelijkheden van (SG)LVB-cliënten, gebruikt creatief beschikbare middelen, stemt ondersteuning continu af op de cliënt, maakt heldere afspraken met collega's en evalueert tussentijds de doelen samen met de cliënt en betrokkenen.	Het gedrag van de (SG)LVB-cliënt is verbeterd of de gedragsverandering is geconsolideerd.

Werkproces: D1-K1-W3			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Opbouwen en onderhouden van een netwerk rondom de (SG)LVB-cliënt	De beginnend beroepsbeoefenaar brengt het professionele en sociale netwerk van de (SG)LVB-cliënt in kaart, houdt het actueel en betreft het bij de begeleiding of behandeling. Ze stemt af in overleg, draagt werkzaamheden aan hen over waar mogelijk en creëert voorwaarden voor effectieve samenwerking en begeleiding.	De beginnend beroepsbeoefenaar creëert een veilige en stimulerende omgeving voor de (SG)LVB-cliënt door samen te werken met collega's en het netwerk, voert tijdig overleg over veranderingen in begeleiding of behandeling, controleert of afspraken worden nagekomen en verstrekt duidelijke informatie en adviezen over de begeleiding.	Het professionele en sociale netwerk rondom de (SG)LVB-cliënt werkt optimaal samen, zodat de begeleiding en/of behandeling eenduidig is.

Werkproces: D1-K1-W4			
Titel werkproces	Uit te voeren	Aanwijzingen voor de opdracht	Resultaat
Ondersteunen van het sociale netwerk	De beginnend beroepsbeoefenaar onderzoekt de draagkracht en draaglast van het sociale netwerk, bespreekt verwachtingen, informeert en instrueert hen, activeert hen om bij te dragen aan de begeleiding en ondersteunt hen daarbij.	De beginnend beroepsbeoefenaar brengt de wensen en mogelijkheden van het sociale netwerk in kaart, bouwt een professionele band met een open houding, inventariseert regelmatig de betrokkenheid bij begeleiding van de (SG)LVB-cliënt en ondersteunt het sociale netwerk effectief volgens gemaakte afspraken.	Het sociale netwerk van de (SG)LVB-cliënt is betrokken bij de begeleiding bij de (SG)LVB-cliënt. De relatie tussen de (SG)LVB-cliënt en zijn sociale netwerk is versterkt.

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Beoordeling praktijkexamen	De examinerator beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen op basis van vastgestelde beoordelingscriteria die betrekking hebben op de vakinhoudelijke uitvoering. Het bewijsmateriaal ondersteunt de beoordeling, maar is niet zelfstandig beslissend. Beoordelen gebeurt aan de hand van een puntenschaal: - O = onvoldoende (0 punten). Wanneer het criterium niet op een acceptabele manier is uitgevoerd, zoals gewenst is in de beroepspraktijk. - V = voldoende (1 punt). De uitvoering van het criterium voldoet aan het niveau dat van de beginnend beroepsbeoefenaar kan worden verwacht. - G = goed (2 punten). De uitvoering van het criterium is bovengemiddeld goed en daarmee meer dan de beginnend beroepsbeoefenaar moet kennen of kunnen. De behaalde punten worden opgeteld. Met de omzettingstabel wordt er een eindcijfer berekend (eventueel met OVG-schaal).

Examen		
Werkprocessen	Inhoud	Aanwijzingen
Alle kerntaken en werkprocessen	Het examen bestaat uit het uitvoeren van het praktijkexamen	De examinerator observeert en beoordeelt de uitvoering van het praktijkexamen tijdens het werken. Tijdens of direct na de uitvoering kan de examinerator de student kort bevragen ter verduidelijking van gemaakte keuzes en uitgevoerde handelingen. Deze toelichting is ondersteunend van aard en maakt geen afzonderlijk beoordeeld onderdeel van het examen uit.

Toelichting bij dit servicedocument

Dit servicedocument geeft een beknopt overzicht van de opbouw en inhoud van het exameninstrument. Het document is bedoeld om opleidingen en examencommissies te helpen bij de **oriëntatie op het examenproduct**.

Omdat exameninstrumenten zelf niet vrij gedeeld kunnen worden, biedt dit servicedocument inzicht in onder andere:

- De structuur van het examen
- De relatie met het kwalificatiedossier of keuzedeel
- De toetsmatrijs
- De manier van beoordelen

Op basis van deze informatie kunnen opleidingen doorgaans goed beoordelen of het exameninstrument aansluit bij hun onderwijs en examinering.

Voorbeelden van examenmateriaal

Wilt u een beter beeld krijgen van de manier waarop Exalo examens ontwikkelt? Op onze website vindt u een aantal **voorbeelddocumenten** die laten zien hoe examens, beoordelingsformulieren en instructies zijn opgebouwd.

Deze voorbeelden zijn te vinden via: <https://exalo.nl/ons-concept/>

Veelgestelde vragen

Veel praktische vragen van opleidingen gaan bijvoorbeeld over:

- Hoe een exameninstrument wordt ingezet in de praktijk
- Hoe de beoordeling is opgebouwd
- Welke documenten worden meegeleverd
- Hoe het vaststellen door de examencommissie werkt

Op de productpagina van elk exameninstrument vindt u daarom een **uitgebreide FAQ** met antwoorden op de meest gestelde vragen.

Afnamevorm van het examen

Exalo Media ontwikkelt exameninstrumenten met een afnamevorm die past bij de aard van het werkproces of het keuzedeel. Afhankelijk van het examen kan dit bijvoorbeeld bestaan uit een praktijkopdracht, een beroepsproduct, een gesprek, een observatie in de praktijk of een combinatie van deze onderdelen. In het servicedocument staat beschreven **welke afnamevorm voor dit exameninstrument is uitgewerkt** en hoe de beoordeling plaatsvindt.

Wij realiseren ons dat opleidingen hun onderwijs en examinering soms anders hebben ingericht. Het kan daarom voorkomen dat de standaard afnamevorm van een exameninstrument niet volledig aansluit bij de manier waarop een opleiding het onderwijs heeft georganiseerd.

In dat geval kan in overleg worden gekeken naar **alternatieve afnamevormen of aanpassingen aan het exameninstrument**. Denk bijvoorbeeld aan een andere combinatie van examenonderdelen of een aangepaste manier van beoordelen. Dergelijke aanpassingen worden altijd afgestemd met de opleiding en moeten plaatsvinden **voordat het exameninstrument ter vaststelling wordt aangeboden aan de examencommissie**.

Afhankelijk van de aard en omvang van de aanpassing kunnen hiervoor **ontwikkel- of aanpassingskosten** in rekening worden gebracht. Heeft uw opleiding specifieke wensen rondom de afnamevorm van het examen? Neem dan gerust contact met ons op om de mogelijkheden te bespreken.

Vaststelling van het exameninstrument

Exameninstrumenten van Exalo worden aangeboden voor gebruik via een **Route 2 vaststellingsprocedure**. Dit betekent dat het exameninstrument wordt vastgesteld door de **examencommissie van de onderwijsinstelling** die het examen gebruikt.

Wij adviseren daarom om vóór aanschaf of inzet **af te stemmen met de eigen examencommissie** of deze werkwijze aansluit bij het beleid van de instelling. Het servicedocument en de bijbehorende toetsmatrijs zijn opgesteld om examencommissies te ondersteunen bij deze beoordeling.

Vragen of aanvullende informatie

Heeft uw opleiding of examencommissie aanvullende vragen over het exameninstrument, de documentatie of de inzet in de praktijk? Neem dan gerust contact met ons op. Wij denken graag mee:

→ <https://exalo.nl>

→ info@exalo.nl